

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на правосъдието	Нормативен акт: Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт
☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Диана Боева - държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието Мария Георгиева - държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието	Телефон и ел. поща: Diana.Boeva@justice.government.bg 02/9237 338 Maria_Georgieva@justice.government.bg 02/9237 440

1. Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности:

„Липса на нормативна възможност, съгласно Закона за съдебната власт (ЗСВ), органите на съдебната власт да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия във форма, различна от електронната.“

Съгласно чл. 360а ЗСВ органите на съдебната власт извършват удостоверителни изявления, издават актове и извършват всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма.

Предложените изменения и допълнения в нормативната уредба са мотивирани от необходимостта от законодателни промени в ЗСВ и процесуалните закони в частта за електронното правосъдие, въз основа на съществуващите възможности чрез Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС), съответно чрез Единният портал за електронно правосъдие (ЕПЕП) да бъдат извършвани от съда и страните предвидените в процесуалните закони изявления и процесуални действия.

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт се цели оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие. Измененията в ЗСВ от своя страна рефлектират и върху уредбата на електронното правосъдие в Гражданския процесуален кодекс (ГПК), Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Достъпът до правосъдие и улесняването на сътрудничеството между държавите членки са сред основните цели на пространството на свобода, сигурност и правосъдие на ЕС, залегнало в Договора за функционирането на Европейския съюз. Електронното правосъдие има за цел да улесни достъпа до правосъдие и функционирането на съдебните системи за гражданите,

практикуващите юристи и органи, като се отчитат независимостта на съдебната власт и разделението на властите. То постига тази цел посредством опростяване и цифровизиране на комуникациите, достъпа до процедурите и правната информация.

Цели се внасянето на прецизност относно електронната форма на актовете и удостоверителните изявления на органите на съдебната власт, като същевременно се предвижда актовете и изявленията да се издават и в друга форма, когато това е предвидено в закон или електронната форма не е възможна.

Изрично се посочва, че органите на съдебната власт могат да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия с помощта на електронни средства, освен ако поради естеството им това е невъзможно или в закон е предвидено извършването им по друг начин.

Основните относими разпоредби са:

- Глава осемнадесета „а“ „Удостоверителни изявления и процесуални действия в електронна форма“ с чл. 360а – чл. 360у от Закона за съдебната власт;
- Чл. 38 – чл. 51 и глава единадесета „а“ „Процесуални действия и актове в електронна форма“ с чл. 102а – 102з от Гражданския процесуален кодекс;
- Чл. 33 и чл. 247а от Наказателно-процесуалния кодекс.

Желаното състояние, до което промяната следва да доведе е оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие. Цели се и по-добра систематизация на разпоредбите, уреждащи електронното правосъдие, както в ЗСВ, така и в процесуалните закони.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.):

Идентифицираният проблем не може да се реши в рамките на действащите правни норми, нито чрез промяна в организацията на работа, тъй като е необходима редакция и систематизация на съответните разпоредби от Закона за съдебната власт и процесуалните закони.

Разработването на нови технологични възможности в ЕИСС и ЕПЕП би допринесло за пълноценното въвеждане на електронното правосъдие, както и за извършването от съда и страните на предвидените в процесуалните закони изявления и процесуални действия. Необходимо е ЕИСС и ЕПЕП да осигуряват възможност за ефективно и гарантиращо правната сигурност електронно правосъдие, което означава сигурност както в електронната комуникация, така и при извършването на процесуални действия в електронна форма.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите:

1.3. Действащата нормативна рамка не позволява решаването на проблема, тъй като е необходимо прецизиране на разпоредбите в Закона за съдебната власт и процесуалните закони относно електронното правосъдие, както и тяхната по-добра систематизация.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС:

1.4. Подготовката на настоящия законопроект не произтича пряко от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Същевременно следва да се отчете, че със законопроекта се цели осигуряване на необходимите нормативни положения за оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие. Цели се също така и систематизация на разпоредбите, уреждащи електронното правосъдие, както в ЗСВ, така и в процесуалните закони.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

1.5. Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката.

2. Цели:

Цел: „Осигуряване на възможност за оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие, чрез осигуряване на нормативна възможност, органите на съдебната власт да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия във форма, различна от електронната.“

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Физически и юридически лица – участници в производствата (граждански, наказателни и административни);
2. Съдиите, прокурорите и следователите – предлаганите промени в ЗСВ и процесуалните закони пряко засягат дейността на всички магистрати;
3. Висшият съдебен съвет – като административен и кадрови орган на съдебната власт, който е ангажиран с управлението на ресурсите на системата, както и с изграждането и поддържането на информационните системи, използвани от органите на съдебната власт – 25 бр.;
4. Министерството на правосъдието – като орган на изпълнителната власт с конституционно възложени функции по отношение на съдебната власт и особено във връзка с подготовката на изменения в законодателството и стратегически документи за съдебната реформа;
5. Министерството на електронното управление;
6. Висшият адвокатски съвет.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко да адресират дефинирания проблем.

При такъв вариант констатираният проблем ще продължи да съществува. Ще продължава да бъде налице необходимост от оптимизиране и подобряване на работата на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие. Ще продължава да бъде налице необходимост и от по-добра систематизация на разпоредбите, касаещи електронното правосъдие.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С приемането на този вариант за действие няма да бъде оптимизирана и подобрена работата на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие. Няма да бъде улеснен достъпа до правосъдие. Няма да бъде осигурена по-добра систематизация на разпоредбите, касаещи електронното правосъдие.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2: „Нормативни промени в Закона за съдебната власт, чрез които да се осигури оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие.“

Описание:

В Министерството на правосъдието бе сформирана работна група, която да подготви проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ) по въпросите на електронното правосъдие.

Работната група бе съсредоточила дейността си върху разработване на необходимите законодателни предложения за постигане на възможност за осъществяване на безпроблемна работа в правораздавателната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, като измененията в ЗСВ от своя страна рефлектират и върху уредбата на електронното правосъдие в Гражданския процесуален кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс.

В изпълнение на поставена цел е подготвен анализ на тема „Осигуряване на гаранции за справедлив съдебен процес при въвеждане на електронно правосъдие“, в който е констатирано, че всички гаранции за справедлив съдебен процес следва да се прилагат към цифровизираните съдебни производства. Също така в анализа е посочено, че промените в процесуалните правила, дължащи се на цифровизацията на производствата, включително на актовете и документите, следва да се извършват в съответствие с правото на справедлив съдебен процес. При подготовката на бъдещи промени в областта на електронното правосъдие следва да бъде съобразено, че въвеждането на електронно правосъдие в аспекта на подобряване на дигитализацията (цифровизацията) в съдебната система, трябва да бъде в съответствие с основните принципи на гражданското и наказателното правораздаване и при гарантиране на правата на страните в процеса. В хода на дискусиите в работната група бяха детайлно обсъдени всички предоставени становища и позиции.

С проекта на ЗИД на ЗСВ се цели оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие. Измененията в ЗСВ от своя страна рефлектират и върху уредбата на електронното правосъдие в ГПК, НПК и АПК.

Достъпът до правосъдие и улесняването на сътрудничеството между държавите членки са сред основните цели на пространството на свобода, сигурност и правосъдие на ЕС, залегнало в Договора за функционирането на Европейския съюз. Електронното правосъдие има за цел да улесни достъпа до правосъдие и функционирането на съдебните системи за гражданите, практикуващите юристи и органи, като се отчитат независимостта на съдебната власт и

разделението на властите. То постига тази цел посредством опростяване и цифровизиране на комуникациите, достъпа до процедурите и правната информация.

Предложените изменения и допълнения в нормативната уредба са мотивирани от необходимостта от законодателни промени в ЗСВ и процесуалните закони в частта за електронното правосъдие, въз основа на съществуващите възможности чрез ЕИСС, съответно чрез ЕПЕП да бъдат извършвани от съда и страните предвидените в процесуалните закони изявления и процесуални действия.

I. Предложения за промени в Закона за съдебната власт:

- С предложените промени в чл. 30 ЗСВ се цели прецизиране на правомощията на пленума и колегиите на Висшия съдебен съвет във връзка използваните информационни системи от органите на съдебната власт.

Предвижда се информационните системи, които са общи за съдилищата, прокуратурата и Националната следствена служба да се одобряват от пленума след съгласуване с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление, а информационните системи, които са предназначени за ползване от отделните органи на съдебната власт да се одобряват от съответните колегии също след съгласуване с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление.

- Предложената редакция на чл. 360а ЗСВ внася прецизност относно електронната форма на актовете и удостоверителните изявления на органите на съдебната власт, като същевременно предвижда актовете и изявленията да се издават и в друга форма, когато това е предвидено в закон или електронната форма не е възможна.

Изрично е посочено, че органите на съдебната власт могат да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия с помощта на електронни средства, освен ако поради естеството им това е невъзможно или в закон е предвидено извършването им по друг начин.

В законопроекта са запазени всички разпоредби, които регламентират извършването на изявления и процесуални действия от участниците в производство, включително и чрез новата редакция на чл. 360ж, ал. 1 ЗСВ. Изискванията, на които следва да отговарят електронни изявления, с които се извършват процесуални действия, за да бъдат приети от органите на съдебната власт, са систематизирани в чл. 360ж, ал. 2.

Правилото, според което съдилищата осигуряват възможност на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма по достъпен начин или в удобен диалогов режим, включително за лица с увреждания, също е преместено систематично от процесуалния в устройствения закон.

Действащата разпоредбата на чл. 360ж, ал. 4 ЗСВ установява презумпция за идентичност между създадения от съдебен служител електронен документ (електронен образ на документ на хартиен носител) и представения от подателя, което не следва да бъде предмет на уредба в устройствения закон. Разпоредба с подобно съдържание не следва да съществува и в процесуалните закони, тъй като оборването на посочената презумпция би могло да стане при сравняване на двата документа, но при положение, че оригиналният документ е върнат на подателя, това затруднява, а в определени случаи би могло изцяло да препятства упражняването на правата на страните.

Преобразуването на хартиените документи в електронни (електронни образи) е запазено с цел поддържане на пълна информация за делото в електронния му вид, но при отпадане на съществуващата норма на чл. 360ж, ал. 5 ЗСВ за връщането на хартиените носители на подателя. По аналогични съображения е предложено запазване на разпоредбата относно съхраняването на документите и информацията, представени на електронен носител.

Член 360з от законопроекта е посветен на електронното дело, като последователно е проследено образуването, съдържанието, правото на достъп, поддържането и съхранението и тяхното възпроизвеждане. Посочено е, че при извършване на процесуално действие, което поставя началото на отделно производство, в информационната система на органа на съдебната власт се образува електронно дело, независимо от използваната информационна система (чл. 360з, ал. 1).

Електронното дело представлява не само свързани електронни записи и електронни документи, и информация, създадени или предоставени от участниците в производството, а в него се съхраняват и обработват и електронни образи на документите и доказателствата, представени на хартиен носител, и електронни образи на актовете и изявленията извършени от органите на съдебната власт в друга форма/ на хартиен носител (чл. 360з, ал. 2).

Предвидено е, че органите на съдебната власт осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им. Органите на съдебната власт осигуряват и поддържането и съхранението на електронните дела по начин, който не позволява случайното или незаконното унищожаване на данни от тях и не допуска неправомерен достъп, изменение или разпространение. Уточнено е, че за всяко електронно дело се съхранява информация за лицата и електронните адреси, от които делото е достъпно, времето за достъп, както и извършените по делото действия в информационната система на органите на съдебната власт. Предвидена е възможност по искане на лицата, които имат право на достъп до делото, органите на съдебната власт да им предоставят извлечение от цялото или част от електронното дело на технически носител. Уредена е и възможност по искане на лицата, които имат право на достъп до делото, от страна на органите на съдебната власт да им бъде предоставено незаверено копие на цялото или на част от електронното дело, възпроизведено на хартиен носител. Съхраняването на документите и доказателствата на материалния носител, на който те са представени, а не чрез преобразуването им единствено в електронни образи, освен посоченото значение за правата на страните, създава сигурност за информацията, обработвана от органа на съдебна власт (чл. 360з, ал. 6).

• В законопроекта са включени и разпоредби относно:

1. Осигуряване на достъп на Министерството на правосъдието до Националната база данни „Население“ с цел ефективно изпълнение на задълженията на Централното бюро за съдимост при Министерството на правосъдието.

Централно бюро за съдимост (ЦБС) при Министерството на правосъдието има функции на бюро за съдимост за лицата, родени в чужбина. За разлика от районните бюра за съдимост ЦБС изпълнява и задълженията на централен орган на Република България, който обменя информация с централните органи на други държави - членки на Европейския съюз, относно влезли в сила присъди на български и чужди граждани. Обменът всекидневно нараства и към настоящия момент достига 600 сведения дневно, от които 250-300 запитвания. За ефективно изпълнение на задълженията на ЦБС е необходимо да бъде предоставен безплатен достъп до Национална база данни „Население“, какъвто имат районните съдилища по силата на чл. 385, ал. 1 от ЗСВ.

Централизирана автоматизирана информационна система „Съдебен статус“ (ЦАИС „Съдебен статус“) се използва от 113-те районни бюра за съдимост и от Централно бюро за съдимост и наличието на достъп в реално време е от основно значение за идентифициране на лицата и издаване на свидетелства и справки за съдимост с актуални данни за тях.

Съгласно чл. 1, ал. 4 от Наредба № 8 от 2008 г. за функциите и организацията на дейността на бюрата за съдимост Централизираната автоматизирана информационна система "Съдебен статус" обменя по служебен път информация с Националната база данни "Население", Регистъра на задължените лица на Националната агенция за приходите, Единния регистър за чужденци и Националния регистър на българските лични документи на МВР, Информационната система за "Изпълнение на наказанията" (ИСИН), Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС), Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Промяната на чл. 386 от ЗСВ е необходима с цел ефективно изпълнение, както на задълженията на ЦБС, така и на всички бюра за съдимост при районните съдилища.

2. Прецизиране на разпоредбата на чл. 391, ал. 3, т. 1 по отношение на организирането и осъществяването на охраната на съдебните сгради, на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, на сградата на Агенцията по

вписванията - Централно управление, като в нея се включи и организирането и осъществяването на охраната и на сградите, в които се провеждат изпити, конкурси и избори, организирани от Министерството на правосъдието и Висшия съдебен съвет.

- С преходните и заключителните разпоредби на законопроекта се предвижда преходен период за воденето на делата на хартиен носител и в електронна форма, като са разграничени три периода:

1. С промяна в § 218 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.) е посочен първият период, който обхваща всички образувани до изтичането на срока по § 229, т. 4 първоинстанционни дела на хартиен носител, които се приключват на хартиен носител във всички съдебни инстанции. Изрично е указано, че по тези дела може да се извършват процесуални действия в електронна форма от участниците в производствата. Съдебните актове и удостоверителни изявления могат да се издават в електронна форма, когато Висшият съдебен съвет е осигурил технологична възможност за това. Посочено е, че снет електронен образ от висящи дела по ал. 1 или от приключени дела преди изтичане на срока по § 229, т. 4, съответният орган може да предоставя достъп до тях само за справочни цели.

2. С §18 от преходните и заключителните разпоредби се предвижда, че образуваните първоинстанционни дела в периода от 1 юли 2021 г. до 30 юни 2024 г. може да се водят едновременно в електронна форма и на хартиен носител до приключването им във всички съдебни инстанции. По тези дела по всички подадени по електронен път документи и издадени актове и изявления на органите на съдебната власт в електронна форма се възпроизвеждат и заверяват на хартиен носител по реда на чл. 360ж¹, ал. 2 и се прилагат към делото. По тези дела всички подадени документи и издадени актове и изявления на органите на съдебната власт на хартиен носител се възпроизвеждат в електронна форма по реда и със значението на чл. 360ж¹, ал. 1 и се прилагат към делото.

Изявления и процесуални действия на участниците в производството, извършени или удостоверени в електронна форма, се възпроизвеждат като копия по делото на хартиен носител. Изявления и процесуални действия на участниците в производството, извършени или удостоверени на хартиен носител, се възпроизвеждат в електронна форма. Органите на съдебната власт осигуряват пълното и точно съответствие между делото на хартиен носител и електронното дело чрез използваните информационни системи.

3. Третият период обхваща образуваните след 30 юни 2024 г. първоинстанционни дела, като те ще се водят електронно при условията на Закона за съдебната власт (по реда на чл. 360ж и чл. 360з, а актовете ще се постановяват съобразно чл. 360а).

Необходимо е Висшият съдебен съвет да осигури нужните технически условия за изпълнение от съдилищата на задължението по чл. 360з, ал. 3, изр. първо за достъпа до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им в срок до 1 март 2024 г., както и да осигури свързаност между Единната информационна система на съдилищата и Единната деловодна информационна система в срок до 1 март 2024 г.

II. Предложените промени в Закона за съдебната власт налагат привеждането в съответствие на процесуалните закони:

- Предложения за промени в Гражданския процесуален кодекс:

С промените в чл. 38, ал. 2 ГПК е предвидено връчването да може да се извърши на избран от страната електронен адрес за връчване чрез системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), поддържана от Министерството на електронното управление. С оглед на повишаване нивото на осигуреност на услугите в разработения от Висшия съдебен съвет ЕПЕП, е технически възможно да се осъществи интеграция между ЕПЕП и ССЕВ. Интеграцията може да се реализира без необходимост от финансов ресурс и в кратки срокове, като по този начин ще се разширят функционалните възможности на ЕПЕП. Чрез портала ще е възможно да се достъпва ССЕВ и да се изпълнят изискванията на чл. 38, ал. 2, т. 1 от ГПК, както и ще се осигури равнопоставеност

между гражданите при ползване на услугата за целите на АПК (чл. 18а) и ГПК. Също така ще се осигури услуга, предоставяща безплатно електронен обмен на съобщения и електронно връчване на документи, разработена, гарантирана и поддържана от държавата.

С предложеното създаване на ал. 7 се разширяват способите за заявяване на съгласие за електронно връчване на субектите, за които то е доброволно.

Със законопроекта се прецизират разпоредбите на чл. 41 и чл. 41а ГПК, като по този начин се унифицира момента на електронно връчване за всички използвани системи за връчване в съответствие с аналогичната уредба по чл. 137, ал. 3 АПК, с цел поставянето под еднакъв режим на всички страни съобразно принципа за процесуално равенство. Предложено е създаването на чл. 41б като по този начин се разширява кръгът на лицата, които могат да заявят период на отсъствие, през който не може да им се връчва електронно.

Предложено е да се възприеме предходната редакция на чл. 51 ГПК, съгласно която връчването на адвокат става лично в неговата кантора или на всяко място, където той се намира по служба. Връчването в кантората може да се извърши на всяко лице, което работи или сътрудничи на адвоката. Едновременно с това се предвижда, че връчването на адвокат може да се извърши и само електронно на посочен електронен адрес за връчване по реда на чл. 38, ал. 2.

- Предложенията за промени в Глава единадесета „а“ ГПК:

Устройството и принципите на дейността на органите на съдебната система и взаимодействието помежду им се уреждат от ЗСВ. По тази причина е предложена отмяната на чл. 102б, чл. 102в, чл. 102г, чл. 102д и чл. 102ж ГПК, като разпоредбите от общ характер, еднакво приложими за всички съдебни производства, са преместени в ЗСВ.

Разпоредбите на чл. 102б, чл. 102в, чл. 102г, чл. 102д и чл. 102ж ГПК се отнасят до част от принципите на дейността на органите на съдебната власт (задължение за приемане на процесуални действия в електронна форма, задължение за информиране; задължение за техническа проверка на извършено в електронна форма изявление и начинът на извършването на тази проверка; начинът на потвърждаване на електронните изявления), поради което според установените в чл. 10 от Закона за нормативните актове принципи следва да бъдат уредени в Закона за съдебната власт.

С оглед на практическото значение на разпоредбата на чл. 103з е предложено прецизирането ѝ, включително и отпадането на изискването преписите за връчване да бъдат заверявани от служител на съда по ал. 3.

- Предложения за изменение на чл. 135а, чл. 150 и чл. 156а ГПК:

Член 21 от Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства) предвижда възможност държавите-членки да предвидят в националното си право възможности техните съдилища да искат от своите дипломатически представители или консулски служители на територията на друга държава членка и в района, в който са акредитирани, да събират доказателства, без да е необходимо предварително искане, в дипломатическата мисия или в консулството, освен при изключителни обстоятелства, като изслушват, на доброволна основа и без да използват принудителни мерки, граждани на представляваната от тях държава членка. Замолените дипломатически представители или консулски служители изпълняват искането в съответствие с правото на своята държава членка. За да може да се използва подобна възможност, която регламентът допуска, националното право следва да я предвижда. И доколкото при определени обстоятелства събирането на доказателства и изслушването на страните чрез видеоконферентна връзка може да се окаже единствена опция, предвиждането на такава възможност в българското законодателство е наложително и би допринесло за по-бързото и ефективно протичане на исковия процес.

• Предложения за промени в Наказателно-процесуалния кодекс:

Предложените промени в чл. 33, чл. 310 и чл. 311 НПК следват възприетата концепция общите правила, по които се постановяват актовете и изявленията на органите на съдебната власт да бъдат систематизирани в устройствения закон.

Член 247а НПК регламентира отношения, които не представляват същински процесуални действия на съдебното производство, поради което разпоредбите на чл. 247а, ал. 2-6 са пренесени в ЗСВ.

- Предложения за промени в чл. 137, ал. 2 Административнопроцесуалния кодекс:
Посочването на електронен адрес в кореспонденция, насочена към съда, представлява съгласие за връчване на този адрес. По тази причина е необходима изрична разпоредба, като се предвиди възможност страната да изрази несъгласието си. В този смисъл, подобен и на чл. 137, ал. 1, изр. 2 АПК, е предложена промяна в чл. 137, ал. 2. Самата възможност страната да посочи адрес е въпрос на нейна свободна воля и няма нужда от изрично оправомощаване.

Резултатите, които се очаква да се постигнат с предвидените нормативни промени, са:

- осигурена възможност за продължаване на въвеждането на електронно правосъдие в аспекта на подобряване на дигитализацията (цифровизацията) в съдебната система въз основа на съществуващите възможности на ЕИСС и ЕПЕП и при спазване на основните принципи на гражданското и наказателното правораздаване и на правата на страните в процеса;
- по-добра систематизация на разпоредбите, уреждащи електронното правосъдие, както в ЗСВ, така и в процесуалните закони.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант ще бъде решен констатираният проблем и ще бъде постигната заложената цел.

Ще бъде осигурена възможност за:

- оптимизиране и подобряване на работа на съдебната система при продължаване на въвеждането на електронно правосъдие въз основа на съществуващите възможности на ЕИСС и ЕПЕП и при спазване на основните принципи на гражданското и наказателното правораздаване и на правата на страните в процеса;
- по-добра систематизация на разпоредбите, уреждащи електронното правосъдие, както в ЗСВ, така и в процесуалните закони.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма идентифицирани негативни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Не се предвижда въвеждането на регулаторни режими или въздействие върху държавния бюджет.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3: „Ненормативна намеса“:

Описание: Този вариант предполага разрешаване на идентифицирания проблем чрез обучения, изготвяне на указания или насоки. Този вариант не може да преодолее посочения проблем, а може да се използва като допълнително средство наред със законодателните промени.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С приемането на този вариант за действие няма да бъде осигурена:

- възможност за продължаване на въвеждането на електронно правосъдие в аспекта на подобряване на дигитализацията (цифровизацията) в съдебната система въз основа на съществуващите възможности на ЕИСС и ЕПЕП и при спазване на основните принципи на гражданското и наказателното правораздаване и на правата на страните в процеса;

- по-добра систематизация на разпоредбите, уреждащи електронното правосъдие, както в ЗСВ, така и в процесуалните закони.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблема:

		Вариант 1 Без действие	Вариант 2	Вариант 3
Ефективност	Цел: „Осигуряване на възможност за оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие, чрез осигуряване на нормативна възможност, органите на съдебната власт да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия във форма, различна от електронната.“	ниска	висока	ниска

Ефикасност	Цел: „Осигуряване на възможност за оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие, чрез осигуряване на нормативна възможност, органите на съдебната власт да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия във форма, различна от електронната.“	ниска	висока	ниска
Съгласуваност	Цел: „Осигуряване на възможност за оптимизиране и подобряване на работата и ефективността на съдебната система в процеса на въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие, чрез осигуряване на нормативна възможност, органите на съдебната власт да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия във форма, различна от електронната.“	ниска	висока	ниска

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението; ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

При реализирането на първия и третия вариант не се постигат поставените цели.

Осъществяването на Вариант 2 позволява в максимална степен да се изпълни поставената цел.

Изпълнението на втория сценарий позволява постигането на максимална публична прозрачност, обществен контрол, ефективност, ефикасност и съгласуваност.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Нормативни промени в Закона за съдебната власт, чрез които да бъде осигурена възможност за:

- оптимизиране и подобряване на работа на съдебната система при продължаване на въвеждането на електронно правосъдие въз основа на съществуващите възможности на ЕИСС и ЕПЕП и при спазване на основните принципи на гражданското и наказателното правораздаване и на правата на страните в процеса;
- по-добра систематизация на разпоредбите, уреждащи електронното правосъдие, както в ЗСВ, така и в процесуалните закони.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- ☐ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☒ Няма ефект

Не се създават допълнителни административни или финансови задължения за заинтересованите физически лица.

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- ☐ Да
- ☒ Не

Прилагането на препоръчителния вариант няма да доведе до създаване или промяна на съществуващи регулаторни режими.

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- ☐ Да
- ☒ Не

Прилагането на препоръчителния вариант няма да доведе до създаване или промяна на съществуващи регистри. В проекта не се съдържат разпоредби, касаещи воденето и поддържането на регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

☐ Актът засяга пряко МСП

☒ Актът не засяга МСП

Прилагането на препоръчителния вариант няма да доведе до въздействие върху МСП.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

☒ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

☐ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Законопроектът е публикуван за предварителни обществени консултации през месец август 2022 г. на страницата на Министерството на правосъдието в интернет.

Проектът ще бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации, съгласно изискванията на чл. 26 от Закона за нормативните актове и чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация за 30 дни

Обоете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☐ Да

☒ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

☐ Да

☒ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

.....
.....

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

Становища на органите, магистратите и на професионалните организации по въпросите на електронното правосъдие, получени по време на заседанията на работната група, както и в рамките на предварителното обсъждане по законопроекта.

Анализ на тема „Осигуряване на гаранции за справедлив съдебен процес при въвеждане на електронно правосъдие“.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Любомир Талев – директор на дирекция „Съвет по законодателство“

Подпис:

20.12.2022 г.

X

ЛЮБОМИР ТАЛЕВ

директор на дирекция "СЗ"

Signed by: Daniela Krumova Belchina